

Datum
11 december 2003

Ons kenmerk
0000018814

Onderdeel
Kiesraad

Inlichtingen
Mw. mr. drs. E.B. Pronk
T (070) 426 8771
F (070) 426 7634

Uw kenmerk

Blad
1 van 4

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Kamer H 1016

De Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en
Koninkrijksrelaties
Mr. Th.C. de Graaf
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onderwerp
Advies uitvoeringsregelgeving referendum
Europese Grondwet

Geachte heer De Graaf,

In uw brief van 24 oktober jl. verzoekt u de Kiesraad advies uit te brengen over het ontwerpbesluit raadplegend referendum Europese Grondwet en de ontwerpregelgeving modellen raadplegend referendum Europese Grondwet. Over het algemeen kan de Kiesraad instemmen met deze uitvoeringsregelgeving. Onderstaand treft u enige technische opmerkingen over de regelgeving aan.

Besluit raadplegend referendum Europese Grondwet

Algemene opmerking

In het ontwerpbesluit is er enerzijds voor gekozen om artikelen uit het Tijdelijk referendumbesluit integraal over te nemen, terwijl anderzijds artikelen uit het Tijdelijk referendumbesluit, die overigens weer verwijzen naar het Kiesbesluit, van overeenkomstige toepassing zijn verklaard, echter met afwijkingen. Met het oog op de begrijpelijkheid en de leesbaarheid van het besluit, adviseert de Kiesraad u de artikelen uit het Tijdelijk referendumbesluit die ook van toepassing zijn op het raadplegend referendum over de Europese Grondwet - met de benodigde aanpassingen - in dit ontwerpbesluit over te nemen. In dat geval behoeven immers alleen het Besluit raadplegend referendum Europese Grondwet en het Kiesbesluit geraadpleegd te worden. Het gaat hier slechts om zes artikelen. Overigens vindt de Kiesraad het ook niet consequent indien in het besluit raadplegend referendum Europese Grondwet enerzijds artikelen uit het Tijdelijk referendumbesluit integraal zijn overgenomen, terwijl anderzijds artikelen uit het Tijdelijk referendumbesluit van overeenkomstige toepassing zijn verklaard.

Artikel 2

De zinsnede "personen, bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Wet raadplegend referendum Europese Grondwet" zou vervangen kunnen worden door: Nederlanders die hun werkelijke woonplaats buiten Nederland hebben (conform artikel 2 van het Tijdelijk referendumbesluit). De registratieformulieren zijn immers

Datum
11 december 2003

Ons kenmerk
0000018814

Onderdeel
Kiesraad

Blad
2 van 4

in principe voor alle Nederlanders in het buitenland beschikbaar, niet alleen voor de Nederlanders die zich nog niet als kiezer voor het Europees Parlement hebben laten registreren.

Hoofdstuk 3

Omdat de in de artikelen 4 en 5 bedoelde zittingen van het centraal stembureau, onderscheidenlijk het hoofdstembureau betrekking hebben op de vaststelling van de uitslag, ligt het voor de hand dit hoofdstuk in het besluit op te nemen na het hoofdstuk met betrekking tot de stemopneming door het stembureau. Het hoofdstuk zou kunnen luiden: Hoofdstuk 5 De vaststelling van de uitslag van het referendum.

Artikel 4

Omdat slechts sprake is van één zitting van het centraal stembureau, dient "zittingen" in het enkelvoud geformuleerd te worden. Voor de leesbaarheid van het besluit zou "de zitting van het centraal stembureau, bedoeld in artikel 16 van de Wet raadplegend referendum," voorts vervangen kunnen worden door: de zitting van het centraal stembureau tot bekendmaking van de uitslag van het referendum, bedoeld in artikel 16 van de Wet raadplegend referendum Europese Grondwet juncto artikel 138 van de Tijdelijke referendumwet.

Artikel 5

Voor de leesbaarheid van het besluit zou "de zitting van het hoofdstembureau" vervangen kunnen worden door: de zitting van het hoofdstembureau tot vaststelling van de stemmentotalen voor de kieskring, bedoeld in artikel 14 van de Wet raadplegend referendum Europese Grondwet juncto artikel 128 van de Tijdelijke referendumwet.

Artikel 11

Het is juist indien in dit artikel wordt gesproken van "artikel M 9, tweede lid, van de Kieswet" in plaats van "artikel M 9 van de Kieswet".

Regeling modellen raadplegend referendum Europese Grondwet

Algemene opmerking

Voor de kenbaarheid voor de kiezers, adviseert de Kiesraad u in ieder geval in de titels en de tekst van de modellen die bedoeld zijn voor de kiezers (het model-registratieformulier voor Nederlanders in het buitenland, het model-oproepingskaart, het model-handleiding voor het stemmen, het model-stembiljet, het model voor de stemmachine, de model-verzoeken om met een kiezerspas, bij volmacht of per brief te stemmen), de term "het referendum" en de zinsnede "het referendum over het verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa" te vervangen door: het raadplegend referendum over een Europese Grondwet. Ook voor de verschillende model-processen-verbaal komt de hantering van deze

Datum
11 december 2003

Ons kenmerk
0000018814

Onderdeel
Kiesraad

Blad
3 van 4

terminologie naar het oordeel van de Kiesraad de kenbaarheid ten goede. De term "Europese Grondwet" is meer ingeburgerd dan de term "het verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa". De Kiesraad sluit niet uit dat hantering van deze laatste term bij kiezers de vraag oproept of hier geen sprake is van een ander document dan de Europese Grondwet.

Modellen Wvreg 6/D 3 - 1 en D 3 - 2

- In de toelichting onder punt 2. na "Indien u zich reeds" en na "bent u automatisch ook" telkens toevoegen: als kiezer.
- In de toelichting onder punt 2. kan de zinsnede "niet eerder worden ingediend dan op de dag waarop de Wet raadplegend referendum Europese Grondwet in werking is getreden en" verwarring oproepen bij de kiezer. Voor de kiezers zal immers over het algemeen niet bekend zijn met ingang van welke dag deze wet exact in werking treedt. Omdat de modellen bovendien pas worden vastgesteld met ingang van dezelfde dag dat de Wet raadplegend referendum Europese Grondwet in werking treedt, is het niet nodig de dag te noemen met ingang waarvan het verzoek mag worden ingediend. Het noemen van de uiterste datum kan volstaan.
- In de toelichting onder punt 3. zou na de eerste volzin toegevoegd kunnen worden: Het is bij het referendum niet mogelijk via internet of telefoon te stemmen.

Model Wvreg 10/J 7

- De woorden "Gemeente" en "Provincie" kunnen komen te vervallen (zijn alleen voor gemeenteraads- onderscheidenlijk provinciale-statenverkiezingen relevant).
- Bij het onderdeel "Kiezerspas" dient de zinsnede "/de provincie/de gemeente" te vervallen. Een in een kiezerspas omgezette oproepingskaart voor het referendum kan immers in elk stembureau in Nederland gebruikt worden.

Modellen Wvreg 10/J 38 - 2 en Wvreg 11/N 10 - 2.

- "Provincie Zuid-Holland" vervangen door :s-Gravenhage.
- Voor de duidelijkheid zou bij punt B na "de verzoekschriften" toegevoegd kunnen worden: om per brief te stemmen.

Model Wvreg 10/K 6

- De zinsnede "/de provincie / de gemeente" dient te vervallen. Een in een kiezerspas omgezette oproepingskaart voor het referendum kan immers in elk stembureau in Nederland gebruikt worden.

Model Wvreg 10/L 8

- Op blz. 3 onder de eerste 1. de zinsnede "als kiezer bent geregistreerd in het gebied waarvoor het referendum geldt" vervangen door: in Nederland als kiezer bent geregistreerd.

Datum
11 december 2003

Ons kenmerk
000018814

Onderdeel
Kiesraad

Blad
4 van 4

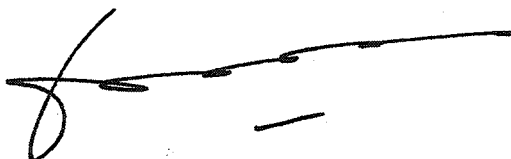
Wrreg 14

- De zinsnede "in de provincie" vervangen door "van de kieskring" en "voor de provincie" door: voor de kieskring.

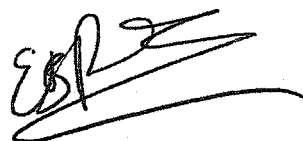
Wrreg 16

- Het overzicht van aantallen stemmen dient te worden aangepast aan het feit dat de aantallen stemmen niet per provincie, maar per kieskring voor de Tweede-Kamerverkiezing worden vastgesteld.

Hoogachtend,

F.J.W.M. van Dooren,
voorzitter

E.B. Pronk,
secretaris